

Ommetje 1

De Leijgraaf

1. Bij verlaten De Moerkoal rechtsaf en daarna weer rechts, Brugstraat
 2. Na bankje rechtsaf talud af en linksaf vóór klaphekje
 3. Van knooppunt 11 richting knp 12, asfaltweg oversteken en rechtdoor door het klaphekje
 4. Verderop opnieuw door klaphekje. Op graspad blijven met rechts eerst de Aa en later riviertje de Leijgraaf
 5. Asfaltweg 'De Haffertsestraat' oversteken verder over de grasdijk
 6. Voorbij vistrap linksaf op asfaltweg
 7. Bij knooppunt 37 rechtsaf gravel fietspad
 8. 2de bospad linksaf, dus niet bij knp 40, zijpaden negeren
 9. Einde linksaf asfaltweg, Heibloemsedijk
 10. Na de asfaltweg van rechts, linksaf naar het pompstation
 11. Voor het hek linksaf smal paadje, vervolgen met water aan de rechterhand
 12. Op de asfaltweg rechtsaf, Dreef
 13. Einde linksaf, Zandstraat.
 14. 2de weg rechtsaf, Christinastraat.
 15. Linksaf vóór parkje met ven. Je loopt van knooppunt 39 naar knooppunt 38.
 16. Bij knooppunt 38 rechtsaf richting knooppunt 31.
 17. Nadat je de doorgaande weg bent overgestoken zie je voor je weer de Moerkoal.
- Het startpunt en tevens eindpunt van dit ommetje.

1

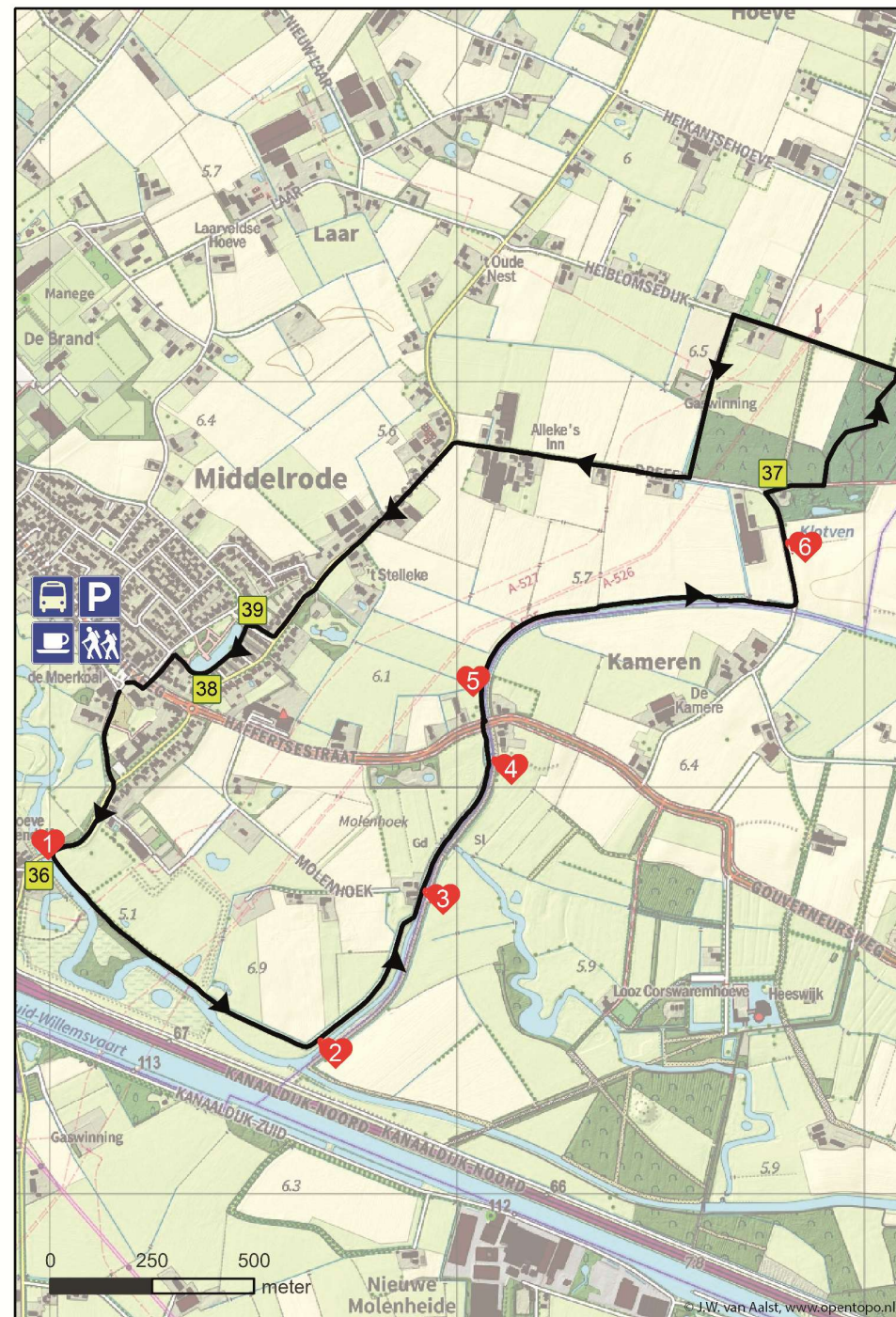
2

3

4

5

6

Ommetje 1

De Leijgraaf

1. Je loopt hier langs de meander Assendelft, die in 2008 opnieuw op de Aa is aangetakt. Door van de Aa weer een vrij meanderende laaglandbeek te maken, ontstaat een natuurlijker vegetatie en een leefgebied met een verscheidenheid aan vlinders, libellen, zoogdieren, vogels en vissen en kunnen flora en fauna zich beter door het gebied verplaatsen.

2. De Leijgraaf ontspringt bij Boekel en is geen natuurlijke beek, maar was in oorsprong een vochtige laagte. Na uitgraving werd de benaming Leijgraaf, letterlijk *geleide gegraven loop*.

3. Op de grens met Heeswijk, ongeveer op de plaats waar de Leijgraaf in de Aa stroomde, stond tot 1819 watermolen 'Ter Steen'. Deze watermolen werd al gebouwd in 1344 en was de enige watermolen in de hele streek. De doodlopende straat er naar toe heet nu nog de Molenhoek

4. Vissen zwemmen tegen de stroom in naar de paaiplaatsen. Een stuw is echter een onneembare passage. Vaak wordt ter hoogte van een stuw een "natuurlijke" passage in een nevengeul aangelegd. Daarvoor is echter extra ruimte nodig is die hier niet beschikbaar was. Daarom is gekozen voor de aanleg van een vispassage in de bestaande kade. Een langwerpige betonnen bak is verdeeld in een aantal kamers. Het peil tussen de verschillende kamers verschilt onderling, waardoor vissen van kamer naar kamer kunnen zwemmen en zo de stuw kunnen passeren. Verderop ligt langs de route een natuurlijke passage.

5. Op dit deel van de route staan de nodige populieren en (knot)wilgen. Een knotwilg ontstaat wanneer de top uit een wilg wordt gezaagd. Op die plek schiet de boom weer uit en ontstaan nieuwe takken. Een knotwilg is een ecosysteem op zichzelf. Goed onderhouden knotwilgen vormen een belangrijk sieralement in het landschap en trekken veel planten en dieren aan. Hoe ouder de knotwilg wordt, hoe rijker het planten- en dierenleven op de knot wordt.

6. Hier en ook langs de Dreef ziet u dat het land niet overal even hoog is. Om het gebied beter geschikt te maken voor de landbouw en ook voor de zandwinning heeft men, vooral na de tweede wereldoorlog, een groot gedeelte verlaagd. Tijdens het afgraven zijn veel voorwerpen gevonden die het bewijs leveren dat dit gebied reeds in de prehistorie bewoond is geweest.

Dit ommetje start bij Dorpshuis de Moerkoal. Je volgt de loop van het riviertje De Leijgraaf.

*Start: Dorpshuis De Moerkoal; Driezeeg 20, Middelrode
Lengte: 6,5 kilometer*

Heb eerbied voor de omgeving. Loop **niet** op het boerenland. **Honden zijn alleen aangelijnd toegestaan.** Routes kunt u downloaden vanaf www.wsv-gg.nl
Productie: Werkgroep Ommetjes Berlicum/Middelrode info@wsv-gg.nl
Ook voor verbeterpunten. Uitgave: Augustus 2026

